

CONTRIBUCIÓ AL CONEIXEMENT DELS HISTÈRIDS DE LA COMARCA
DEL SEGRIÀ (COLEOPTERA)

per

Tomàs Yélamos

ABSTRACT

After plenty of entomological prospections, it has been possible to make a first study on Histeridae found in the west Catalan region of Segrià. This zone has the highest index of aridness in Catalonia.

It is observed in the fauna of our study, a very strong mediterranean tendency with the discovery of some species of interest for the Iberian fauna.

It observes special mention the presence of Saprinus (Phaonius) pharao Mars. and Teretrius (Neoteretrius) parasita Mars. It is worth observing the high relatively quantity of species of Saprinus opposed to the low presence of Hister.

En el decurs dels darrers anys ha estat possible de recol·lectar un abundant material d'Histèrids a la comarca del Segrià que ara és l'objecte del present estudi.

Aquesta zona forma part de la depressió central catalana, però amb diversos trets que l'aproximen a la vall mitja de l'Ebre. Constitueix la zona més àrida de Catalunya, com correspon a l'índex de pluviositat més baix i agreujat per la riquesa de sals solubles al sòl, restes de la mar eocènica.

Predominen les estepes de coscoll, romaní, llentiscle i farigola. A la zona sud (Granja d'Escarp, Almatret, Maials i Llardecans) resten uns reduïts boscos de pi blanc. També cal tenir en compte que les zones baixes són absolutament ocupades pels conreus tot i que resten alguns tossals amb la vegetació esmentada i reductes halòfils als fons de les valls.

Els Histèrids, com a organismes depredadors, freqüenten hàbitats diversos, sempre que hi siguin presents larves d'insectes copròfags, necròfags, xilòfags, etc.

Els Histèrids xilòfils han estat capturats bàsicament als reduïts boscos de pi blanc, així com a les ribes de pollancre (Populus sp.) del riu Segre. Per a les espècies copròfiles, fonamentalment s'ha depès dels abundants femers. Per a la recol·lecció dels que freqüenten els cadà-

vers, s'ha hagut de col·locar en repetides ocasions i al llarg de tot l'any, carn de diversa procedència per tal d'atreure les nombroses espècies necròfiles, doncs difícilment es poden trobar animals morts al camp.

RELACIÓ D'ESPÈCIES RECOL·LECTADES

En animals morts:

Gnathoncus nanus (Scr.)

Trobat poc abundant a l'estiu en un animal momificat a Maials.

Saprinus (Phaonius) pharao Mars.

Trobat un sol exemplar en un cap de be a Seròs el 17-VII-81.

Saprinus maculatus (Rossi)

En diverses ocasions ha estat trobat a Seròs en caps de be a ple estiu.

Saprinus semipunctatus (F.)

Trobat freqüentment en cadàvers variats a Seròs del maig al setembre.

Saprinus deterius (Ill.)

És potser l'espècie més abundant, trobada tot l'any en cadàvers diversos de tota la comarca.

Saprinus melas Küst.

Freqüent des de l'abril al setembre en cadàvers diversos a Granja d'Escarp, Maials i Seròs.

Saprinus subnitescens Bickh.

Trobat el juliol i l'agost essent molt abundant en cadàvers de diferents animals a Maials i Seròs.

Saprinus furvus Er.

Trobat successives vegades al juliol en cadàvers diferents a Seròs.

Saprinus acuminatus (F.)

Exactament idèntic a l'anterior.

Saprinus tenuistrius sparsutus Sols.

Ha estat trobat en no gaire abundància el mes de juliol en pollastre i cap de be a Seròs.

Saprinus biterrensis Mars.

Trobat un sol exemplar el 14-7-81 en un cap de be a Seròs.

Saprinus georgicus Mars.

Abundantíssim del maig a l'octubre en tot tipus de cadàvers a Almatret, Maials i Seròs.

Saprinus chalcites (Ill.)

Freqüent a l'estiu en diversos animals en putrefacció a Maials i Seròs.

Saprinus politus (Brahm.)

Trobats tres exemplars el 19-III-82 en peix podrit a Granja d'Escarp.

Hypocacculus metallescens (Er.)

Alguns exemplars trobats el juliol en cap de be a Seròs.

Carcinops pumilio (Er.)

Freqüent tot l'any en els cadàvers, especialment els abundants en pèls i a la fi del procés de descomposició, en el moment en el que són predominants els Dermèstids

Hister grandicollis Ill.

Un sol exemplar fou trobat en una garsa morta a Seròs el 22-IV-79.

Margarinotus (Ptomister) cadaverinus (Hoffm.)

Trobat en variades ocasions en cadàvers de colom, teixó i peix a Granja d'Escarp i Seròs del març al maig.

Margarinotus (Paralister) ignobilis (Mars.)

Es van trobar set exemplars el 7-III-82 en un teixó mort a Seròs.

Atholus (Euatholus) duodecimstriatus (Schr.)

Trobat esporàdicament en cadàvers diversos tot l'any a Seròs.

En excrements:

Acritus nigricornis (Hoffm.)

Dos exemplars trobats en fems de porc el 19-IV-81 a Seròs.

Saprinus semipunctatus (F.)

Diverses vegades trobat a l'estiu en fems de porc en intensa putrefacció a Seròs.

Saprinus deterrentus (Ill.)

Igual com el precedent.

Saprinus subnitescens Bickh.

Igual com els precedents però menys freqüent.

Saprinus georgicus Mars.

Trobats en excrements humans i de gos el maig de 1982 a Maials i Seròs.

Hypocacculus metallescens (Er.)

Dos exemplars trobats en fems de porc el 21-III-81 i el 7-VI-81 a Seròs.

Carcinops pumilio (Er.)

Trobat tot l'any en fems de porc i vaca a Llardecans, Maials i Seròs.

Onthophilus sulcatus cicatricosus Rtt.

Trobats dos exemplars el 28-II-81 en fems de porc sec a Seròs.

Hister grandicollis Ill.

Un exemplar en fems de porc el 23-VI-80 a Seròs.

Marqarinotus (Paralister) uncostratus (Mars.)

Trobat en fems de conill i de porc a l'abril a Alcanó i Seròs.

Marqarinotus (Paralister) ignobilis (Mars.)

Freqüent en fems de porc el març i l'abril a Seròs.

Marqarinotus (Paralister) stigmosus (Mars.)

Fou trobat un exemplar el 13-IV-80 en excrements de vaca a Seròs.

Atholus bimaculatus (L.)

Trobat tot l'any abundantíssim en fems de porc i vaca a Maials i Seròs.

Atholus (Euatholus) duodecimstriatus (Schr.)

Abundantíssim tot l'any i per tot arreu.

En troncs de pollancre:

Teretrius (Neoteretrius) parasita Mars.

Un exemplar trobat en un tronc no atacat i sec el 22-V-82 a Seròs.

Platysoma compressum (Hbst.)

Especialment freqüent a l'hivern i la primavera als troncs en descomposició a Massalcoreig i Seròs.

En soques d'arbres vius:

Hister quadrimaculatus L.

Trobats dos exemplars a Seròs en una soca d'albercoquer el 24-V-81 juntament amb gran nombre del Tenebrionid Nalassus longipennis Küst., on potser s'alimentava de les larves.

En substància vegetal en descomposició:

Atholus bimaculatus (L.)

Cinc exemplars en fruites en descomposició junt amb larves de Dípters a Seròs el 10-X-81.

Atholus (Euatholus) duodecimstriatus (Schr.)

Dos exemplars trobats entre les algues de les vores d'una bassa del ramat de Seròs el 21-VII-79.

Sota pedres:

Macrolister major (L.)

Trobat un exemplar a Seròs el 25-IV-82.

Hister quadrimaculatus L.

Bastant freqüent tot l'any, especialment en llocs humits a Aitona, Almatret i Seròs.

Hister grandicollis Ill.

Igual com el precedent.

Marqarinotus (Paralister) ignobilis (Mars.)

Trobat a l'estiu en zones conreades de Seròs.

Atholus (Euatholus) duodecimstriatus (Schr.)

Freqüent tot l'any fins i tot dins dels pobles.

DISCUSSIÓ

Als cadàvers, preferentment a l'estiu, viuen infinitat de larves de Dípters que són depredades per diversos Coleòpters com els Histèrids, Estafilínids, etc.

Els diversos Histèrids semblen mostrar una preferència per les larves, de forma que possiblement hi hagi una diferència entre les larves necròfagues i les copròfagues. En principi hom observa com als cadàvers apareix un nombre més elevat d'espècies de Saprinus, tretze, enfront de les quatre trobades en excrements; pràcticament la totalitat d'aquests darrers estaven en els de porc en intens procés de putrefacció. Aquest fet sembla estar relacionat amb una possible gran resistència d'aquest gènere pels ambients fortament àcids.

Pel contrari els Hister, Marqarinotus, Onthophilus i Atholus són sempre més abundants en excrements. És de remarcar la baixíssima quantitat d'espècies del gènere Hister, doncs només hi són presents grandicollis i quadrimaculatus.

Les 31 espècies trobades fins el present en aquesta comarca tenen la següent distribució biogeogràfica:

Cosmopolites	4
Holàrtiques	2
Euroasiàtiques	13
Etiòpiques	2
Europees	2
Mediterrànies	8

Bon nombre de les euroasiàtiques presenten una marcada tendència mediterrània, tenint la seva àrea de distribució entorn a les zones estepàries d'aquesta zona, fonamentalment de l'Àsia Menor i endinsant-se per Sibèria fins a

Mongòlia. Això unit a la resta d'espècies, fa que s'observi una marcada tendència mediterrània, fins el present, la més elevada de Catalunya.

Per la seva significació cal remarcar les següents espècies:

Saprinus (Phaonius) pharao Mars., espècie de tendència nord-africana, només trobada a la Península fins ara a Seròs (17-VII-81) i a El Rompido (Huelva, 5-IV-82).

Saprinus melas Küst., Hister grandicollis Ill. i Margarinotus (Paralister) uncostriatatus (Mars.), són també espècies interessants per la seva localització catalana, característiques de la mediterrània occidental.

Entre les espècies etiòpiques és digna d'esment la troballa de Teretrius (Neoteretrius) parasita Mars., espècie freqüent a Àfrica que assoleix el sud de la Península i ara també localitzada al Segrià.

BIBLIOGRAFIA

- AUZAT, V. 1916-1925 Histeridae Gallo-rhénans. Misc. Ent. 24-33: 3-162.
- DAHLGREN, G. 1964 Fünf neue und einige andere Arten von Saprinus (Col. Histeridae). Opusc. Ent. 24: 152-162.
- DE LA FUENTE, J.M. 1908 Sinopsis de los Histeridos de España, Portugal y Pirineos. Bol. Soc. Arag. Cienc. Nat. 7:165-225.
- KRYZHANOVSKIJ, O.L. & REICHARDT, A.N. 1976 Fauna U.R.S.S., Sphaeritidae, Histeridae, Synteliidae, 5(4): 1-433.
- VIENNA, P. 1980 Fauna d'Italia, Coleoptera Histeridae. 16: 1-386.
- YÉLAMOS, T. 1983 Nuevos datos sobre Histeridae (Col.) de la fauna ibérica, I. Nouv. rev. d'Ent. (en premsa).

Adreça de l'autor:

València, 109-111, 3^a 1^a
Barcelona-11. CATALUNYA.